

כח) ענין אחור באחור, ופנים בפנים, והנמידה, שיעורי הקריבות או הריחוק של התחתונים עם המשפיע העליון נשער בענין האחור ופנים. כי האחוריים הם בחינת ההרחק, כאדם שפונה מחבירו שהופך עורף אליו, והפנים הם בחינת הקירוב. והיינו ההארות וההשפעות שאין שם סבר פנים, אלא אדרבא סילוק וריחוק, נקראים אחוריים. וההארות וההשפעות שיש שם סבר הפנים והקירוב נקראים פנים. והנה קצה הריחוק הוא אחור באחור, וקצה הקירוב הוא פנים בפנים. כי אב"א – זה הופך פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן, וזהו מה שפונים זה מזה, ואין פונים זה לזה כלל, אלא איש לדרכו מקצהו. ופב"פ הוא ההפך, ששם כל הפניה וכל ההתדבקות. והאמצע שבין שתי קצוות אלה הוא הפנים באחור או אחור בפנים, כי האחד פונה והאחד לא. והנה כשהתחתונים בשלימותם, הם נגשים לפניו ית' כביכול בלב גם, כאשה לבעלה, והוא פונה אליהם באהבה. ומצב זה הוא היות נוק' פב"פ עם הז"א. אך בהיותם בלתי תיקון הוא היותם אב"א, שאין להם מצח להרים ראש לפניו, ואף הוא אינו פונה להם באהבה, אפס כי הם נשואים מני רחם, והם דבקים בו ית' מצד היות הנשמה חלק אלוה ממעל, ובכחי זאת לא יתפרדו מעולם ועד עולם. ולכן נוק', אפילו כשהיא אחור באחור – כותל אחד לשניהם, כי בבחינת קשר מוטבע בין הקדושה העליונה, כלל הארותיו ית', ונשמות ישראל – אין ביניהם פירוד. אך כשהם חסירי ההשלמה, לא יהיו המה אלא נסבלים ממנו, אך לא שיפנה להם באהבה רבה, ולא שיהיה להם הרמת פנים לפניו.

והנה אפילו קודם רדת הנשמות לעולם, הנה מצד מציאותם העצמי הם נסבלות ממנו ית', ואינם נפרדות ממנו, ונהנים מאורו; ואדרבא, אין להם כח זולת מה שמקבלות ממנו, אך בבושת הפנים, כמאן דאכיל דלאו דיליה. וזהו מצב נוק' שזכרנו אב"א. שכל כוחה אינו לה אלא מז"א. והנה זה ככל שאר הנבראים שפועלים בכח מוכרת, ואין להם ענין מעצמם, זולת מה שמקבלים מן השורש העליון. אבל ברצות הקב"ה שתהיה העבודה בבני אדם, שהיא מה שאינו בידי שמים, הנה יצטרך שהרצון העליון יתן להם ענין שבו לא יהיו צריכים לו ית', כמו שצריכים בשאר הדברים, ויוכלו לפעול מצד עצמם כבחירתם²⁸. וזה נעשה במה שאימא יוצאה מז"א, ונכנסת בנוק', ונוסרת אותה ממנו, וכונה אותה שלא על ידו. וזה מה שנותן בשורש התחתונים כח בלתי מצטרך אל ההארה העליונה, אלא מוטבע בעצמם, שלא יפעלו בכח מוכרת, אלא בכח בחיריי. והיא הנותנת להם שבח ומעלה, שמשם והלאה נוגע להם לבוא אל פני המלך, וליחשב אצלו כאשה לבעלה, ושיהיה המלך פונה אליהם באהבה, כי הם המשונים לשבח מכל שאר הבריות, שיש להם המעשה הבחיריי הזה. והוא המועיל יותר לבריאה, והנותן לה השלימות, כמ"ש. ונמצאים שותפים עמו ית' בקיום עולמו והשלמתו.